

Nové a odolnější ODRŮDY OKUREK

Proč se na trhu objevují neustále nově vyšlechtěné odrůdy okurek? Aby jejich pěstování bylo jednodušší, lépe odolávaly chorobám a plody dobře chutnaly.

Jiří Holman ● foto Shutterstock
a archiv firmy www.holman.cz

Šlechtění je vždy kompromis mezi úrodností a odolností k čemukoliv. Existují rostliny, které jsou odolné téměř ke všemu, ale zase plodí zcela minimálně. A opačně. Platí však, že každá nová odrůda okurek by měla být v něčem lepší.

ODOLNOST VŮČI CHOROBÁM

Tyto rostliny nejčastěji napadá plíseň okurková. V roce 1985 prakticky zničila všechny porosty okurek v tehdejší Československu. Dnes už škodí méně – nejen díky účinnějším fungicidům, ale především také díky novým, odolnějším odrůdám. Ani ty nejnovější nejsou

rezistentní vůči plísni, ale vykazují jistou toleranci. Existují sice i vyšlechtěné rostliny, které chorobě odolávají lépe, ale současně mají spoustu jiných vad, kvůli nimž nejsou vhodné k pěstování. Slouží tedy jen jako genové zdroje pro další šlechtění, kříží se s nimi jiné vysoce kvalitní odrůdy a pak se vybírají okurky s vyšší odolností a ještě dobrou kvalitou. Než se taková nová zlepšená odrůda dokončí a dostane na zahrady, trvá kolem deseti i více let. Stejným vývojem si prošly například salátovky 'Viktorie F1', které jsou odolnější než odrůdy 'Linda' a 'Natalie'. Anebo nakladačka 'Viola F1', ta je lepší než špičková 'Regina F1'.

Před několika lety se na okurkách objevily i virózy ZYMV a CMV, které stále – i když našťastí nijak závažně – škodí hlavně na hladkoplodých odrudách. V jižní Evropě už jde ale o vážnou chorobu. Proto například Šlechtění a semenářství okurek Bzenec začalo už v roce 2004 s hledáním odrud odolných vůči této chorobě. Jak to probíhá? Rostliny se musejí uměle infikovat a teprve potom se vybírají ty nejodolnější. Proces probíhá v laboratoři nazývané fytotron a ve speciálním skleníku. V posledních deseti letech bylo takto otestováno několik tisíc rostlin, z nichž vznikly například nové hladkoostné odrůdy nakladaček 'Karolina F1' a 'Aurea F1'. Program křížení a výběrů stále pokračuje.

ODOLNOST VŮČI CHLADU

Při křížení se také dbá na to, aby mladé rostliny odolávaly nízkým teplotám. Tato vlastnost je důležitá jak na jaře, tak během sklizně. Zatímco některé odrůdy se z několika po sobě chladných nocí vzpamatují velice rychle a plodí dál, u jiných – hlavně hladkoostných a partenokarpních – může i při dvoudenním prudkém poklesu teplot dojít k poškození děložních lístků a v horším případě přestanou plodit zcela.

KONEC HOŘKÝM OKURKÁM

Šlechtitelé se také snaží křížením získat rostliny, jejichž plody nebudou hořké. U starších odrud se stává, že při stresu, většinou delším suchu, začnou uvolňovat hořké látky – cucurbitaceiny. Proto se ve fytotronu kromě odolnosti k chorobám a k chladu také vybírají rostliny, které netvoří hořké látky, ani když nemají ideální podmínky pro život. Mezi geneticky nehořké odrůdy patří všechny tuzemské hladkoostné nakladačky, tedy 'Fatima F1', 'Bohdana F1', 'Karolina F1' a 'Aurea F1' a z hruboostných nakladaček to jsou 'Jitka F1', 'Lada F1' a 'Svatava F1'.

PŮJDE TO I BEZ OPYLENÍ?

Přibližně posledních deset let se odborníci zabývají i šlechtěním partenokarpních nakladaček, tedy takových, které mají převážně jen samičí květy a tvoří plody i bez opylení. V převážně většině nevytvářejí ani semena, a pokud ano, je jich velice málo. Tato vlastnost je samozřejmě žádaná pro zahrádkáře a pěstitele, ale značně nepřijemná pro šlechtitele a množitele osiv. Proto jsou tyto okurky většinou o něco dražší než klasické hybridy. K jejich výhodám patří i to, že při intenzivním pěstování dávají vyšší výnos než klasické odrůdy.

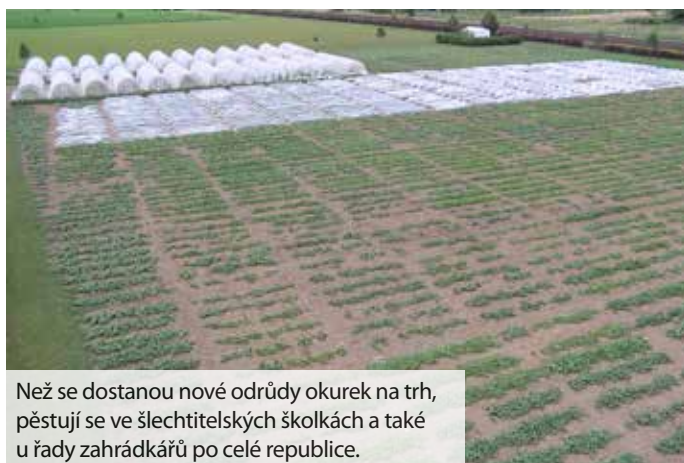
I partenokarpní nakladačky však mají své nevýhody – jsou citlivé na nepříznivé klimatické podmínky, především chlad, a také náchylnější k chorobám. V loňském roce byla povolena a letos se začne prodávat první nová partenokarpní odrůda hladkoostné nakladačky 'Vanesa F1' pod číselným označením BH-231 F1 právě z Bzence. Před přihlášením jakékoliv nové odrůdy do státních odrůdových zkoušek se rostliny testují nejen ve šlechtitelském ústavu, ale i v různých klimatických podmínkách u řady zahrádkářů po celé republice. Je však pravda, že i když šlechtitelé uvádějí na trh stále odolnější a lepší rostliny, příroda zároveň vytváří nové choroby či jejich kmeny. ❀

Fytotron je laboratoř, kde dochází k umělému infikování rostlin chorobami. Z nich se pak vybírají ty nejodolnější.

Rozdíl mezi sazenicemi náchylnými k napadení a těmi odolnými vidí i laik.

Než se dostanou nové odrůdy okurek na trh, pěstují se ve šlechtitelských školkách a také u řady zahrádkářů po celé republice.

INZERCE

Nakladačky hrubé ADMIRA F1 LADA F1 SVATAVA F1	JITKA F1 REGINA F1 VIOLA F1	Nakladačky hladké AUREA F1 FATIMA F1 VANESA F1 partenokarpická	Salátovky LINDA F1 MIX NATALIE F1 VIKTORIE F1

HOLMANOVY OKURKY

Nejvyšší kvalita osiva, nízká cena !
ING. J. HOLMAN – OKURKY – 696 81 BZENEC
mob.: 608 661 509 tel./fax: 518 384 972 email: bholman@iol.cz www.holman.cz